

Skolen skal ta' hånd om alle børn

Folkeskolen er for alle. Det er vores fælles kulturinstitution, hvor børnene både skal lære at læse og regne. De skal også lære mange andre ting som ikke umiddelbart kan måles og vejes, f.eks. demokratisk dannelse. Vi er klar med 8 helt konkrete forslag, der tilsammen skaber en mere rummelig folkeskole. Forslagene koster tilsammen 1 mia. kr. om året og 1½ mia. kr. i engangsinvesteringer. Midlerne afsættes på Radikale Venstres finanslovsforslag for 2010.

Den rummelige skole

Folkeskolen er for alle elever. Alligevel ved vi, at mange elever bliver mobbet, at tosprogede elever ikke får det optimale ud af undervisningen, og at elevernes indlæring hæmmes af, at de ikke får et sundt måltid mad midt på dagen. Radikale Venstre er klar med 7 forslag, der vil skabe en rummelig folkeskole.

1. Medborgerskab på skoleskemaet

Alle elever skal lære at læse, skrive og regne. Men de skal lære meget mere end det. De skal lære selvstændighed, samarbejde, kreativitet, flere sprog og så skal medborgerskab som noget nyt på skoleskemaet.

Radikale Venstre foreslår, at medborgerskab bliver integreret i alle fag indtil 5. klasse. Børnene skal lære, at alle børn i klassen er ligeværdige, og at de er borgere i et demokrati, hvor man løser konflikter uden at slå og mobbe.

Vi foreslår at medborgerskab kommer på som et egentligt fag fra 5. klasse. Temaerne kunne f.eks. være: Hvad er demokrati, og hvilke vigtige principper skal gælde i et demokrati? Kender vi nogle af de principper i skolen? Hvad bestemmer EU, og hvad bestemmer folketinget? Hvem beslutter, hvilke fag man skal have i skolen? Og hvordan får man selv indflydelse? Hvad er en medborger, og hvad forventer vi af hinanden som medborgere? Faget kan enten få timer fra andre fag, eller der kan findes midler til flere timer.

2. Førstehjælp på skemaet

Alle skal kunne hjælpe mennesker, der har brug for hjælp. Derfor skal førstehjælp på skoleskemaet. Radikale Venstre foreslår at førstehjælp indgår som en del af idrætstimerne..

3. *Når dansk er andetsprog* Hvert tiende barn i folkeskolen er tosproget,¹ og vi ved at de ofte klarer sig dårligere end børn, der har dansk som modersmål.² Det skyldes bl.a., at ikke alle lærere kender de pædagogiske greb, der skal til, når man underviser tosprogede elever uanset i hvilket fag.
- Nu vil Radikale Venstre gøre op med årtiers dårligere skoleresultater for tosprogede børn, og indføre obligatorisk efteruddannelse af alle lærere, der underviser på skoler med flere tosprogede børn. Og så skal modersmålet ses som en ressource vi skal satse på. Derfor foreslår Radikale Venstre at retten til modersmålsundervisning genindføres.
4. *Spænd sikkerhedsnettet ud* Udsatte børn skal ikke bare være et nummer i sagsmappen. Skolen skal sikre et tæt samarbejde om de udsatte børn, så det hele barn bliver set og forstået. Der er gode erfaringer med at tilknytte socialrådgivere, psykologer og sundhedsplejersker til skolerne, fordi det forbedrer samarbejdet om eleverne og med forældrene. Radikale Venstre foreslår, at modellen indføres over hele landet.³
5. *Feer ind i skolerne* På alle skoler er der børn, der går rundt med meget alvorlige problemer, uden at nogen opdager det. Nogle har måske forældre, der drikker for meget eller ikke har overskud til at hjælpe med lektierne. Og nogen bliver måske mobbet af klassekammeraterne. Det er vigtigt, at der er ressourcer til at se de børn og at hjælpe dem videre i tilværelsen.
- Radikale Venstre foreslår, at der ansættes skolefeer på skolerne. Skolefeen kan f.eks. hjælpe med en madpakke hvis mor og far glemmer den, tage et overset barn med en tur i svømmehallen eller hjælpe med, at mobbeproblemer bliver løst, og at kommunen hjælper familien med problemer, der fører til omsorgssvigt. Der afsættes i første omgang en pulje på 20 mio. kr. til forsøg med projektet.

1

http://www.skoleraadet.dk/viden_om/beretninger/~media/Raadet/VidenOm/Beretninger/2008/Samlet%20tryktUdg.ashx

2

<http://www.dpu.dk/Everest/Publications/Forskning%5CMilj%C3%B8%20og%20sundhedsp%C3%A6dagogik/20080402110357/CurrentVersion/Cursiv%202.pdf?RequestRepaired=true>

³ <http://www.folkeskolen.dk/ObjectShow.aspx?ObjectId=49098>

6. *Maks. Grænse for visitation til specialtilbud* 11.000 børn har så store vanskeligheder i folkeskolen, at de modtager vidtgående specialundervisning.⁴ Mange af dem har ventet rigtig lang tid på at blive henvist til et skoletilbud, der passer til dem. For nogle af dem er problemerne så alvorlige, at de bliver taget ud af skolerne, indtil de får tilbud om en skole, der passer til dem. Derfor er det altafgørende, at de børn, der har behov for specielle tilbud, får adgang til tilbuddet hurtigst muligt.
- Radikale Venstre foreslår, at der bliver indført en tidsgrænse på 2 måneder for visitation til vidtgående specialtilbud..
7. *Et sundt måltid mad* Al forskning viser at elever, der får et sundt måltid mad lærer meget mere. Radikale Venstre foreslår derfor, at der investeres i køkkener på alle skoler, så skolerne kan tilbyde eleverne et sundt måltid mad. Det vil være oplagt at lade eleverne hjælpe med at tilberede maden som et led i hjemkundskabstimerne. Forældrene finansierer selv maden, men der gives fripladser på samme måde som i dagpasningen.
8. *Skolen skal rumme, motivere og udfordre alle eleverne* Skolen skal være for alle børn, og den skal indrettes, så den kan rumme og motivere og udfordre alle eleverne. Derfor skal både skole og SFO indrettes, så alle elever, uanset hvor de kommer fra, kan møde voksne, der er interesserede i samfundet og kan være voksen samtalepartner, og eleverne skal have adgang til aviser, bøger, internet og lektiehjælp.

Fakta

- 41 pct. af forældre til børn i specialundervisningstilbud oplever, at de skal vente alt for længe på at få et tilbud til deres barn.⁵
- I flere kommuner venter børn og forældre op til et år på at blive visiteret til et specialtilbud.⁶

⁴ http://www.uvm.dk/~media/Files/Stat/Folkeskolen/PDF07/071231_vidtgaende_2006.ashx

⁵ <http://www.eva.dk/presse/pressemeddelelser/2009/specialundervisning-foraeldre-oplever-lange-ventetider-og-uklar-information>

⁶ <http://www.eva.dk/eva/projekter/2007/vvidtgaende-specialundervisning-efter-kommunalreformen/projektprodukter/visitationsprocessen-til-vidtgaende-specialundervisning-kommunernes-ansvar-efter-kommunalreformen>

- Manglende modersmålsundervisning er et brud på FN's børnekonvention artikel 29⁷
- Kun 5.000 ud af landets 70.000 tosprogede børn modtager modersmålsundervisning.⁸
- Én i hver eneste klasse oplever at blive mobbet flere gange om ugen.⁹
- 2. generations indvandrere klarer sig ikke bedre end første generationsindvandrere i skolen. Det gør de ellers i stort set alle andre vestlige lande.¹⁰
- Der er en stærk sammenhæng mellem kost og indlæring.¹¹

⁷ <http://www.boerneraadet.dk/fn's++b%c3%b8rnekonvention/b%c3%b8rnekonventionens+artikler>

⁸ <http://www.folkeskolen.dk/ObjectShow.aspx?ObjectId=54871>

⁹

[http://www.boerneraadet.dk/files/Brd.dk%20Filbibliotek/PDF%20FILER/PANELRAPPORTER%20OG%20PI XIE%20\(DONE\)/Mobning%202008/Mobning%202008.pdf](http://www.boerneraadet.dk/files/Brd.dk%20Filbibliotek/PDF%20FILER/PANELRAPPORTER%20OG%20PI XIE%20(DONE)/Mobning%202008/Mobning%202008.pdf)

¹⁰

<http://www.dpu.dk/Everest/Publications/Forskning%5CMilj%C3%B8%20og%20sundhedsp%C3%A6dagogik/20080402110357/CurrentVersion/Cursiv%202.pdf?RequestRepaired=true>

¹¹ <http://www.fvm.dk/Admin/Public/Download.aspx?file=Files%2fFiler%2fFoedevarer%2fkostoglaering.pdf>

Vores folkeskole er en tillidssag

Radikale Venstre har en vision om en skole hvor investeringer i efteruddannelse og tillid til lærernes faglighed erstatter kontrol og bureaukrati. Det er en skole, hvor undervisningen bliver udviklet i tæt samspil mellem elever, forældre og lærere, og hvor skoleledelsen går i spidsen for udvikling af skolen. Hverken skolens konkrete udvikling eller daglige undervisning kan eller skal dikteres ovenfra. 6 konkrete forslag og 300 mio. kr. skal gøre visionen til virkelighed

Kontrol erstatter ikke den gode lærer

Det er en tillidssag at sende sine børn i folkeskolen. Og den tillid kan aldrig skabes gennem kontrol og dokumentationskrav. Tværtimod æder kravene alt for mange lærertimer op hvert eneste år. Alene kravet om at skolerne skal udarbejde kvalitetsrapporter hvert år, stjæler mere end 170.000 lærertimer.¹

Med dette udspil stiller Radikale Venstre 6 forslag til hvordan tillid kan erstatte bureaukrati, og til hvordan lærernes og skoleledernes faglighed kommer i centrum.

1. Tillid til lærerne

Der går alt for meget tid og resurser fra undervisningen med kvalitetsrapporter, elevplaner, og senere vil de nationale test skulle lægges oveni.

Radikale Venstre foreslår, at kravene om at udarbejde elevplaner og kvalitetsrapporter afskaffes. Og så vil vi give lærerne frihed til selv at beslutte hvornår der skal undervises i hvad, og foreslår derfor, at der kun fastlægges trinmål efter 5/6. klasse og efter 9/10. klasse. Det betyder samtidig, at vi vil gøre de nationale tests frivillige. Tilsammen vil de forslag skabe rammerne om en folkeskole hvor lærerne har frihed til sammen at beslutte, hvordan de på deres skole sammen med kollegerne og forældrene vil samarbejde om og med eleverne om undervisningen og elevernes faglige, sociale og personlige udvikling.

¹ http://kreivi.dk/files/VAKKS-rapport_Kvalitetsrapportbekendtgørelsen.pdf

2. *Læreren skal være uddannet* Eleverne har krav på at møde lærere, der er uddannet i det, de underviser i. Sådan er det desværre langt fra altid. F.eks. har mindre end 2 ud af 10 natur og tekniklærere faget som linjefag.² Det har selvfølgelig konsekvenser for undervisningen og elevernes udbytte. Forskning viser, at lærernes uddannelse har stor betydning for undervisningen og for resultaterne. Eleverne har krav på god kvalitet, uanset hvilken skole, de går på.
- Radikale Venstre opfordrer regeringen til at indgå en aftale med kommunerne om at efter- og videreuddanne deres lærere, så de har linjefagsniveau i de fag, de underviser i. Det skal ske i løbet af 5 år.
3. *Antallet af fagkonsulenter skal tidobles* I dag er der ansat ca. 1 fagkonsulent pr. fag. De underviser selv i folkeskolen, men bidrager også til at udarbejde opgaver, til at lave læreplaner mv. Radikale Venstre vil tidoble antallet af fagkonsulenter, som skal rundt på landets skoler for at rådgive og indgå i faglig sparring med lærerne om undervisningen og dens indhold og formidle kendskab til den nyeste forskningsbaserede viden på området.
4. *Uddannelse i klasserumsledelse* Der skal afsættes midler til at efteruddanne lærere i klasserumsledelse. Uddannelsen skal sikre, at lærerne får bedre redskaber til at optræde som den synlige leder af klassen, og bliver i stand til at indgå i motiverende og anerkendende relationer med eleverne.
5. *Inddrag andre fagligheder* Der skal inddrages flere fagligheder i skolen, så eleverne f.eks. får mulighed for at møde udøvende kunstnere. Det kunne være en skuespiller, der læser H. C. Andersen med eleverne, eller en billedkunstner der lærer eleverne hvordan hun arbejder med bronzefigurer. Der etableres en central pulje så skolerne kan inddrage flere udøvende kunstnere i skolernes arbejde.
6. *Skoleledere skal ha' en diplomuddannelse efter 5 år.* Langt de fleste skoleledere har en baggrund som folkeskolelærere. Det er en kæmpe fordel, at de har rod i folkeskolen. Men det er samtidig en meget stor opgave at lede og udvikle en folkeskole. Lederen skal nemlig både gå i spidsen for at udvikle skolens samlede vision og pædagogiske linje, have ansvaret for økonomien og være i stand til enten at fyre en dårlig lærer eller gøre ham bedre. Det er

² <http://dlf.org/unders%c3%b8gelsler/2007+-+naturfag>

ledelsesopgaver, der kræver en efteruddannelse. Derfor vil Radikale Venstre stille krav om, at alle skoleledere får en diplomuddannelse i ledelse inden for de første 5 år som leder.

Fakta Lærerne bruger mere og mere tid til regeringens kontrol og dokumentationskrav. Til gengæld bruger de langt mindre tid på efteruddannelse end deres europæiske kollegaer.

Kontrol og dokumentationskrav

- Skolerne bruger en stigende del af deres tid på at opfylde dokumentationskrav overfor både stat og kommune. Det mener mere end tre ud af fire skoleledere.³
- KREVI har dokumenteret, at skolerne og kommunerne tilsammen bruger mere end 190.000 timer på kvalitetsrapporterne om året. Det svarer til 115 fuldtidsansatte.⁴
- Test optager også en stor del af undervisernes tid. I 2007 brugte skolerne mere tid på at teste eleverne end i 2006, det mener mere end 8 ud af 10 folkeskolelærere.⁵

Uddannelse

- Mindre end to ud af ti lærere i natur og teknik har faget som linjefag⁶
- Hver fjerde skolelærer har ikke efteruddannet sig så meget som en eneste dag i de seneste 18 måneder. Dermed ligger Danmark på niveau med f.eks. Tyrkiet, mens Spanien er helt i front. Her har alle lærere uddannet sig inden for det seneste 1½ år.⁷
- Kun 16 pct. af skolelederne har en diplom- eller masteruddannelse i ledelse.⁸
- 90 % af danske folkeskoleledere mener, at der er behov for en obligatorisk lederuddannelse for skoleledere.⁹

³ <http://aeraadet.regado-dev.dk/media/filebank/org/Skoleanalyse.pdf>

⁴ Egne beregninger på baggrund af http://kreivi.dk/files/VAKKS-rapport_Kvalitetsrapportbekendtgørelsen.pdf og <http://www.da.dk/bilag/Kap.6.pdf>

⁵ <http://aeraadet.regado-dev.dk/media/filebank/org/Skoleanalyse.pdf>

⁶ <http://dlf.org/unders%c3%b8gelsesr/2007+-+naturfag>

⁷ <http://www.skolestyrelsen.dk/skolen/talis/laerernes%20kompetenceudvikling.aspx>

⁸ http://www.uvm.dk/~media/Files/Tema/Ledelse/070201_improving_national_baggrundsrapport.ashx

⁹

<http://www.uvm.dk/Uddannelse/Tvaergaaende%20omraader/Temaer/Ledelse/Fakta%20om%20kompetenceudvikling%20af%20skoleledere%20i%20Danmark.aspx>

Rammerne om vores folkeskole

Folkeskolen er vores største fælles investering i vores fælles fremtid. Alligevel kommer folkeskolerne ofte bagest i køen, når der deles penge ud. Radikale Venstre har en vision om en folkeskole, hvor IT'en kan måle sig med standarden i Folketinget, og hvor bygningerne opfordrer til leg, læring og bevægelse samt hensynsfuld færden. Radikale Venstre har fundet 2 mia. kr. til at realisere visionen.

Folkeskolerne forfalder

Rammerne om folkeskolen spiller en kæmpe rolle for både elever og lærere. Fugt og dårligt indeklima giver hovedpine og manglende koncentration, og forældede undervisningsmaterialer forhindrer elever og lærere i at leve op til deres potentiale.

Hver eneste krone, der puttes i folkeskolen, er en investering i vores fælles fremtid. Derfor vil Radikale Venstre med de 7 forslag, vi præsenterer her, skabe rammerne om en moderne folkeskole, vi kan være stolte af.

1. Renovering af folkeskolen

Undersøgelser har vist, at eleverne klarer sig op til 30 pct. bedre, når indeklimaet er i orden.¹ Derfor skal skolerne renoveres, så elever og lærere kan gå i skole uden at blive syge og sløve af det. Men folkeskolen skal også moderniseres. Radikale Venstre sætter penge af til at modernisere faglokalerne i løbet af fem år, så lokalerne er up to date, og giver eleverne lyst til at lege og lære. Og så skal der skabes ude- og indemiljøer, der giver eleverne lyst til at bevæge sig i løbet af dagen.

Opgaven indgår i økonomiforhandlingerne mellem regeringen og kommunerne, så der afsættes en pulje, der skal sikre, at vi får en moderne folkeskole.

2. Tavlen skal være interaktiv

Den gamle grønne tavle har udtjent sin værnepligt, og det er på tide at følge op på de gode erfaringer med elektroniske whiteboards i

¹ <http://www.dr.dk/Regioner/Fyn/Nyheder/FaaborgMidtfyn/2009/05/13/133525.htm>

klasserne. Forsøg har vist, at de virker som koncentrationsmagneter, og de bidrager til, at alle elever engagerer sig mere i undervisningen.²

Samtidig kan de interaktive tavler én gang for alle gøre op med forældede verdenskort og læsebøger. Med en elektronisk tavle kan læreren nemlig nemt og billigt introducere nyt undervisningsmateriale. I dag er det kun hver sjette folkeskoleklasse, der undervises med elektroniske whiteboards. Radikale Venstre vil afsætte midler til at bringe de resterende klasser up to date.

3. Elevernes skal kunne bruge deres egne computere

Flere og flere elever tager deres egne computere med i undervisningen. Det er en ressource, der skal udnyttes. Derfor vil Radikale Venstre afsætte midler til, at skolerne kan tilbyde trådløst netværk, så eleverne kan koble sig på skolens systemer. Samtidig skal skolen stadig kunne tilbyde computere, der virker, til de elever, der ikke har deres egen med. Og det skal sikres, at skolernes IT kommer til at virke, så investeringerne ikke som i dag ender i printere, der ikke virker, og i netværk, der aldrig kommer op at køre.

4. Ud af klasseværelset og ind i naturen

Undervisningen skal være vedkommende og kunne tage udgangspunkt i elevernes konkrete omgivelser. Derfor skal der være gode muligheder for at komme ud af klasseværelset og ind i naturen og i lokalsamfundet. Måske skal natur- og teknikundervisningen tage udgangspunkt i den lokale mose, hvor der kan måles på vandets surhedsgrad og ses på plantevækster. Men det kræver mobile undervisningsmaterialer i topkvalitet, hvis det skal kunne lade sig gøre.

5. Skolens bibliotek skal være samlingspunkt

Skolernes biblioteker kan være med til at motivere alle elever til at få gode læseoplevelser. Skolebibliotekerne skal også kunne inspirere lærere og elever til den konkrete tilrettelæggelse af undervisning, til projekter osv. Derfor opfordrer Radikale Venstre skolerne til at arbejde med at indrette godt fungerende biblioteker, der kan fungere som samlingssted og inspirationscenter på skolen. Bibliotekerne skal være opdaterede med bøger, film, spil og moderne undervisningsmaterialer.

6. Bedre tjek på

Der skal generelt holdes bedre øje med undervisningsmiljøet så vi

² https://pure.dpu.dk/ws/fbspretrieve/171/Interaktive_tavler_-_teknologisk_fix_eller_p_dagogisk_fremskridt_

undervisningsmiljøet undgår at havne i den nuværende situation, hvor over halvdelen af eleverne i 1.- 3. klasse bliver drillet, hvor hver tiende elev har haft mere end en uges fravær inden for de seneste to måneder,³ og hvor mindre end hver anden skole får udarbejdet den lovpligtige undervisningsmiljøvurdering.⁴ Derfor foreslår Radikale Venstre at Lov om undervisningsmiljø revideres, så Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM) kan tage initiativ til besøg rundt om på landets skoler. DCUM vil herefter kunne råde skolerne om undervisningsmiljøet og følge op på den enkelte skole. Samtidig skal samarbejdet med Arbejdstilsynet styrkes, så DCUM f.eks. får mulighed for straks at tjekke elevernes arbejdsmiljø på skoler, hvor Arbejdstilsynet har fundet problemer.

Fakta Folkeskolerne forfalder, og der investeres ikke i tidssvarende undervisningsmateriale.

Vedligeholdelse

- De danske folkeskoler forfalder, og har et vedligeholdelsefterslæb på 3,7 mia. kr.⁵
- De går bl.a. ud over legeredskaberne, hvor 60 pct. af skolerne nu har problemer med dårlig stand. Det er 4 gange så mange som for 10 år siden.⁶
- Næsten en ud af fem skoler har problemer med svamp. Det giver både elever og lærere hovedpine, udslæt og astma.⁷
- Mindre end hver femte lærer oplever at natur- og tekniklokalet lever op til Undervisningsministeriets anbefalinger⁸
- Halvdelen af lærerne oplever at rammerne er blevet dårligere, de seneste par år. Kun hver femte synes de er blevet bedre.⁹
- På 70% af skolerne bliver der færre penge pr elev til indkøb af undervisningsmaterialer i 2009¹⁰

³ http://www.dcum.dk/webfm_send/355

⁴ http://www.dcum.dk/webfm_send/356

⁵ <http://www.ft.dk/doc.aspx?/Samling/20081/almdel/UDU/bilag/133/index.htm>

⁶ <http://www.ft.dk/doc.aspx?/Samling/20081/almdel/UDU/bilag/133/index.htm>

⁷ <http://www.ft.dk/doc.aspx?/Samling/20081/almdel/UDU/bilag/133/index.htm>

- Folkeskolerne har de senere år indkøbt det nødvendige IT-udstyr, men har ikke afsat penge nok til driften. Derfor virker det nye udstyr mange steder slet ikke, og 6 ud af 10 folkeskolelærere kan ikke leve op til at integrere IT i undervisningen.¹¹
- Der blev i 2004 igangsat forsøg med interaktive whiteboards i folkeskolen, men trods gode resultater er der ikke fulgt op på forsøget.¹²
- Der er mere end 21.000 folkeskoleklasser i Danmark, men under 5.000 interaktive whiteboards.¹³

8

<http://dlf.org/files/DLF/Vi%20taler%20din%20sag/Unders%c3%b8gelses/Naturfag%20endelig%20rapport%2009-2007.pdf>

9

<http://dlf.org/files/DLF/Vi%20taler%20din%20sag/Undersøgelser/Problemer%20med%20rammerne%20for%20den%20offentligt%20service.pdf>

¹⁰ <http://dlf.org/files/DLF/Vi%20taler%20din%20sag/Undersøgelser/Budgetopfølgning%20maj%202009.pdf>

¹¹ <http://www.dr.dk/Nyheder/Indland/2009/03/30/000956.htm> og <http://www.eva.dk/projekter/2008/it-i-folkeskolen/projektprodukter/it-i-skolen-erfaringer-og-perspektiver>

¹² <http://iwb.emu.dk/?id=18>

¹³ http://cis.emu.dk/public_national_oversigt.do